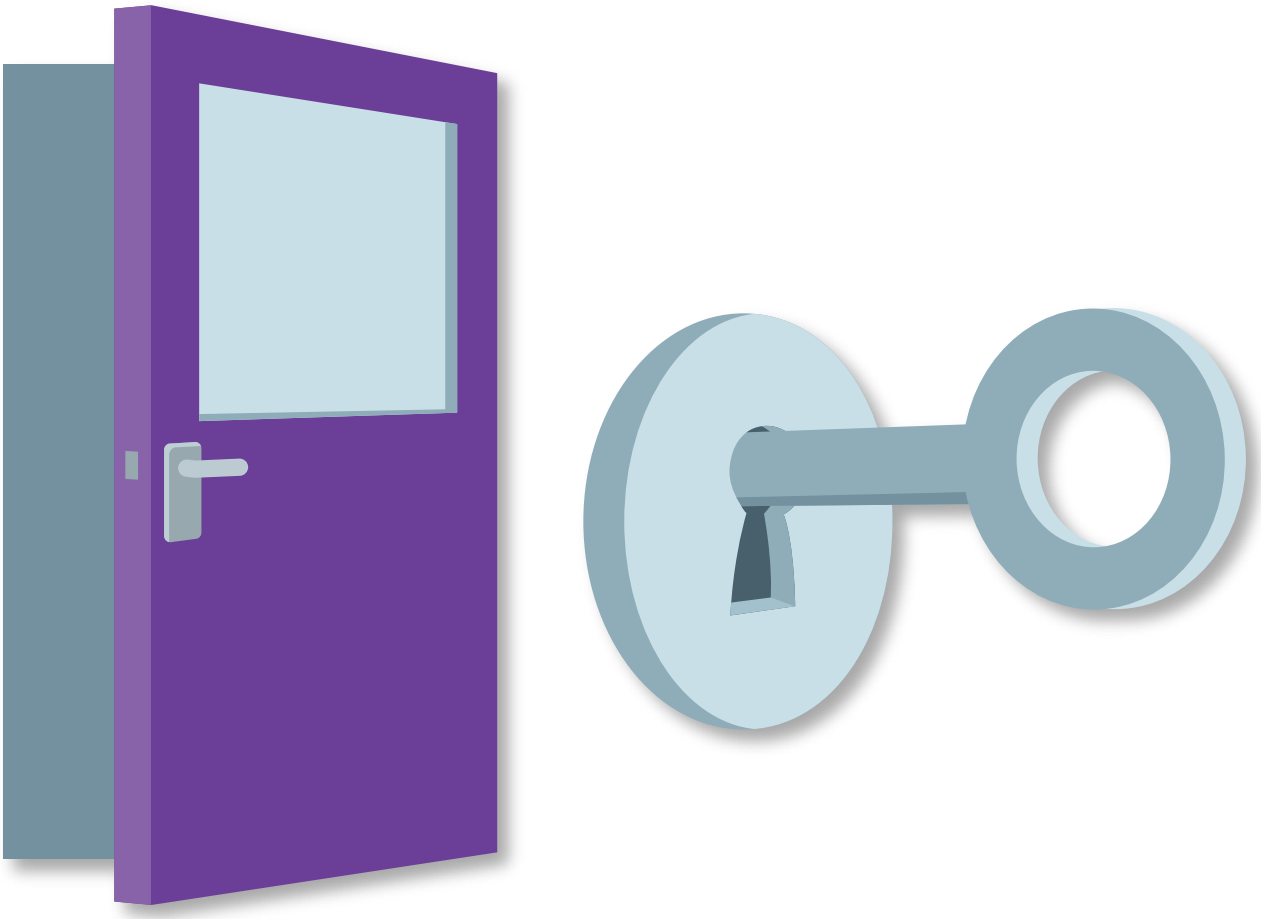
De Vreedzame School

Binnenkomers en Afsluiters

voor nieuwkomerskinderen

© CED-Groep

Inhoudsopgave

Binnenkomers en Afsluiters
voor nieuwkomerskinderen

Aan en uit *gebruikt in les 2.5*
Alle handen los *gebruikt in 6.2*
Alle handen los *gebruikt in les 4.3*
Ballen in de lucht *gebruikt in les 3.5*
Bewegen op muziek *gebruikt in les 3.5*
Bij welke groep hoor jij? *gebruikt in les 6.5*
Blaadje vangen *gebruikt in les 3.3*
Blad vangen *gebruikt in les 2.4*
Blij of verdrietig bewegen *gebruikt in les 4.2*
Commando hinkelen *gebruikt in les 3.4*
De dansende liniaal *gebruikt in les 6.4*
De lege stoel *gebruikt in les 3.4*
De omgekeerde wereld *gebruikt in les 2.2*
De stille dief *gebruikt in les 2.3*
Echo *gebruikt in les 5.5*
Een steentje bijdragen *gebruikt in les 5.3*
Geef de klap door *gebruikt in les 2.4*
Geef maar door! *gebruikt in les 1.1*
Geheime leider *gebruikt in les 1.1*
Heel voorzichtig! *gebruikt in les 4.4*
Help me opstaan! *gebruikt in les 5.1*
Hoepel doorgeven *gebruikt in les 6.3*
Hoog-laag *gebruikt in les 2.2*
Iedereen is anders *gebruikt in les 6.1*
Ik wil het niet meer zien! *gebruikt in les 6.4*
In de rij *gebruikt in les 5.4*
In de war *gebruikt in les 4.1*
In één lijn *gebruikt in les 6.3*
Klap, stamp en sla *gebruikt in les 5.3*
Krantenloper *gebruikt in les 2.1*
Luister goed! *gebruikt in les 3.2*
Luister je even? *gebruikt in les 3.1*
Luister naar wie de bal heeft *gebruikt in les 1.2*
Magneet klikken *gebruikt in les 6.1*
Naam en beweging *gebruikt in les 1.2*
Mix en ruil met gevoelens *gebruikt in les 4.5*
Opstaan *gebruikt in les 2.3*
Opstekerrondje met muziek *gebruikt in les 1.4*
Regenstorm *gebruikt in les 3.1*
Ritmes naklappen *gebruikt in les 2.1*
Samen staan we sterk! *gebruikt in les 6.5*
Sla-Klap-Klik-Klik *gebruikt in les 4.3*
Snatch *gebruikt in les 4.4*
Spiegelen *gebruikt in les 3.2*
Stoeldans *gebruikt in les 2.5*
Stop-dans *gebruikt in les 4.1*
The wave! *gebruikt in les 5.4*
Variatie op 'Ik ga op reis en neem mee...' *gebruikt in les 4.5*
Verstoppertje *gebruikt in les 1.3*
Vertrouw me maar! *gebruikt in les 5.1*
Vliegtuigje *gebruikt in les 5.2*
Vriezen en dooien *gebruikt in les 1.5*
Waar is mijn steen? *gebruikt in les 5.5*
Warm of koud klappen *gebruikt in les 3.3*
Wave van begroetingen *gebruikt in les 6.2*
Wie heeft weleens geholpen *gebruikt in les 1.3*
Zoek iemand die *gebruikt in les 1.4*
Zoek iemand die *gebruikt in les 1.5*
Zoek iemand die *gebruikt in les 5.2*
Zoemkring *gebruikt in les 4.2*

© CED-Groep

Binnenkomers en Afsluiters
voor nieuwkomerskinderen

Hieronder vindt u (bijna) alle binnenkomers en afsluiters van het programma. Zo kunt u bij elke les een binnenkomer of afsluiter kiezen die past bij de groep, de stemming en de omstandigheden.
De lijst bevat korte activiteiten die soms talig zijn, soms kinesthetisch (met beweging), soms muzikaal. In deze lijst staan de activiteiten voor oudere en jongere leerlingen door elkaar. Veel activiteiten zijn groepsvormend, richten de leerlingen op elkaar, of geven de kans om elkaar beter te leren kennen. Ze passen allemaal bij de doelen van De Vreedzame School. In het lesprogramma staan soms binnenkomers (of afsluiters) die specifiek zijn afgestemd op de bijbehorende les. Voordat u een andere binnenkomer (of afsluiter) kiest, is het dan ook raadzaam eerst de les te bekijken.

Aan en uit *gebruikt in les 2.5*

De leerkracht klapt een simpel ritme en vraagt de groep dit na te doen. Zet de groep nu ‘aan’ of ‘uit’, harder of zachter. Of laat een deel stoppen, terwijl de rest doorgaat.

Alle handen los *gebruikt in 6.2*

De leerlingen zitten op hun eigen stoel. U wrijft de handen los tegen elkaar, en kneedt met de ene hand de andere. U doet dit heel serieus en geeft uw hele hand 'een beurt’. Tijdens het kneden benoemt u de delen van de hand. De leerlingen doen met u mee. Vanuit de pols wordt er naar de vingertopjes gewreven, waarbij alle vingers onder handen genomen worden. Na dit wrijven en kneden worden de handen losgeschud, vanuit de polsen naar binnen en naar buiten, draaiend en als laatste zwaaiend naar uw leerlingen.

Alle handen los *gebruikt in les 4.3*

Blaas twee ballonen op of gebruik twee Vreedzame Schoolballen. De leerlingen zitten in de kring. U splitst deze in twee groepen. U geeft de eerste leerlingen van de twee groepen elk een bal(lon).
Ze mogen hem niet met de handen aanraken. De opdracht is de bal zo snel mogelijk door te geven. Aanraken met de hand of laten vallen betekent opnieuw beginnen. Welke groep is het eerste klaar?

Ballen in de lucht *gebruikt in les 3.5*

De leerlingen staan in de kring. U gooit de Vreedzame Schoolbal naar een leerling en noemt daarbij de naam van de leerling. De leerling mag nu de bal naar een andere leerling gooien waarbij hij de naam noemt van deze leerling. Ga zo door tot iedere leerling de bal heeft gehad en de bal weer bij u is.
Laat de leerlingen nu de bal volgens dezelfde route gooien. Na twee namen gooit u er een tweede bal achteraan. Het is nu de kunst om de ballen elkaar niet te laten raken en steeds goed op te letten, omdat je een tweede bal kunt verwachten.

© CED-Groep

Bewegen op muziek *gebruikt in les 3.5*

De leerlingen staan in het midden van de klas, waarbij voldoende ruimte is om te bewegen. Zet de muziek aan en laat de leerlingen op de muziek bewegen. Zet de muziek uit en zeg Freeze (bevries). U staat meteen stil. Laat de leerlingen ook stil staan. Herhaal dit een aantal keren en misschien bij verschillende fragmenten van liedjes.

Bij welke groep hoor jij? *gebruikt in les 6.5*

U noemt steeds twee groepen. De leerlingen gaan bij de groep staan waar zij bij horen.
Heb je een bril of heb je geen bril?
Wijs twee leerlingen aan met dit verschil.
Laat ook groepen maken met:
Heb je een spijkerbroek aan of heb je geen spijkerbroek aan?
Heb je lang of kort haar?
Voetbal je graag of niet?
In Nederland geboren of niet? (voor klassen met enkele nieuwkomers)
Noem eventueel andere groepen die er te maken zijn in uw klas.
Sta er even bij stil als iemand alleen staat. Hoe voelt dat? Wat doet het met de anderen?
U kunt het wat moeilijker maken als u meerdere groepen laat maken, bijvoorbeeld:

- Maak groepen met leerlingen dezelfde kleur ogen hebben.
- Maak groepen met leerlingen die in hetzelfde land geboren zijn. (wijs naar de wereldkaart)
- Maak groepen met leerlingen die dezelfde taal spreken. (noem een paar talen die gesproken worden maar laat leerlingen vooral zelf nadenken en groepjes formeren.

We horen bij allerlei groepen, de ene keer hoor je bij deze groep en de andere keer bij een andere. De ene keer verschil je van elkaar en de ander keer heb je juist een overeenkomst. We staan niet graag alleen. We willen allemaal graag ergens bij horen.
Geef tot slot een opsteker voor het samenwerken en overleggen.

Blaadje vangen *gebruikt in les 3.3*

De leerlingen staan in de kring. Houd een blaadje (A4) op uw platte hand hoog in het midden van de kring. Noem de naam van een van de leerlingen en laat meteen het blaadje vallen. Deze leerling probeert het blaadje te vangen voor het de grond raakt.
Valt het op de grond, dan moet het blaadje gehalveerd worden. Laat nu de leerling die het blaadje gevangen heeft het blaadje vasthouden en de naam van een andere leerling noemen. Afwisselend een jongen of meisje.
Afhankelijk van de grootte van uw groep kunt u ervoor kiezen om twee kringen te maken.

Blad vangen *gebruikt in les 2.4*

De leerlingen zitten in een kring. U houdt een A4-tje op de vingertoppen met gestrekte arm in de lucht. U noemt een naam van iemand in de kring. Deze leerling probeert het blad te vangen voor het op de grond valt. Slaagt de leerling hierin, dan mag hij het blad doormidden scheuren. De leerling houdt het gehalveerde blad op de vingertoppen in de lucht, noemt een naam van iemand anders in de kring die het blad probeert te vangen. Telkens als het blad gevangen wordt mag het doormidden gescheurd worden. Als de leerling het blad niet kan vangen voor het valt, wordt het niet gescheurd en laat de leerling het blad ongescheurd weer vallen. Het spel wordt gespeeld tot het papier niet meer gescheurd kan worden.

© CED-Groep

Blij of verdrietig bewegen *gebruikt in les 4.2*

Laat de leerlingen door de klas bewegen op vrolijke muziek, eventueel dezelfde muziek als in de vorige les. Hiermee haalt u het gevoel blij bij leerlingen naar boven. Geef leerlingen die hierin liever toekijken de kans om te blijven zitten. Zet af en toe de muziek stil en laat een paar leerlingen benoemen hoe je ziet dat iemand blij is. U kunt ervoor kiezen om ook een stukje verdrietige muziek te laten horen. Hoe bewegen we nu?

Commando hinkelen *gebruikt in les 3.4*

Laat de leerlingen een kring maken. U begint als spelleider. U geeft verschillende commando's aan de leerlingen. U doet de bewegingen zelf voor. Begin met twee of drie commando's, afhankelijk van het niveau van uw groep kunt u de commando's uitbreiden. Commando zitten (zitten op de grond), commando staan (rechtop staan), commando bukken (voorover bukken), commando ooievaar (op één been staan), commando hinkelen (op één been op en neer springen), etc. Alle leerlingen moeten de commando's zo goed mogelijk opvolgen. U kunt ook een leerling vragen de spelleider te zijn. U kunt het spel moeilijker maken door de snelheid van de commando's te verhogen.

Moeilijker variant; leerlingen mogen u niet nadoen als u voor de beweging niet 'commando' zegt. Wie het toch doet moet gaan zitten.

De dansende liniaal *gebruikt in les 6.4*

De leerlingen staan in koppels tegenover elkaar. Ze staan met hun rechterarm uitgestrekt met de handen tegen elkaar. Tussen de handen houden ze een liniaal geklemd.
De leerling die het kleinst is begint met leiden. Als de (rustige) muziek start geeft de leider aan waar de lat naartoe danst. Start met dansen op de plaats, later kan het door de hele klas. Laat wisselen van leider.

De lege stoel *gebruikt in les 3.4*

De leerlingen zitten in de kring. Er is één lege stoel. Eerst noemt iedereen zijn eigen naam. Daarna geeft degene rechts van de lege stoel een klap op deze stoel en noemt de naam van één van de leerlingen. Deze persoon komt zo snel mogelijk op deze stoel zitten. Hierdoor komt opnieuw een stoel leeg. Degene die daar rechts van zit geeft een klap op de stoel en noemt ook een naam van één van de leerlingen en zo verder. Het gaat om tempo en helpt om elkaars naam te leren kennen.

De omgekeerde wereld *gebruikt in les 2.2*

Het is de bedoeling dat de leerlingen het tegenovergestelde doen van wat de leider doet. Gaat de leider staan, dan blijven de leerlingen zitten. Gaat de leider lachen, dan gaan de leerlingen huilen.
Als de 'omgekeerde wereld' te ingewikkeld is kunt u ervoor kiezen de leider gewoon na te laten doen. Doe dit eerst zelf voor en laat vervolgens een leerling de leider zijn.

© CED-Groep

De stille dief *gebruikt in les 2.3*

Maak een grote kring en leg een aantal voorwerpen in het midden. Vraag de leerlingen zich om te draaien en de ogen te sluiten en haal één of meer voorwerpen weg. Laat de leerlingen zich weer omdraaien en laat raden welk voorwerp is verdwenen. Herhaal dit een paar keer waarbij ook leerlingen om de beurt een voorwerp weghalen uit de kring.

Echo *gebruikt in les 5.5*

De leerlingen zitten in een kring. U vraagt aandacht door op uzelf en uw ogen te wijzen. Zeg een woord of een klank, bijvoorbeeld tsjakkeboem en vraag de leerlingen het woord na te zeggen in het ritme. Variaties kunnen zijn: tsjakkeboemboem, tsjakke en combinaties. Uiteraard kunnen allerlei woorden gebruikt worden: pannenkoekenbakken, pannenkoek, stroop. Laat nu leerlingen beginnen met een woord of woordgroep te zeggen, waarna de groep nazegt.

Een steentje bijdragen *gebruikt in les 5.3*

Laat de leerlingen hun steen pakken. Vertel dat ze nu om de beurt hun steen mogen neerleggen en zo een figuur maken met de stenen zonder te praten. Iedere leerling draagt om de beurt een steentje bij! Langzamerhand ontstaat er een figuur. U kunt van te voren aangeven welk figuur het moet worden (bijvoorbeeld een hart of een cirkel), maar u kunt ook leerlingen zelf laten bepalen wat het gaandeweg wordt.

Geef de klap door *gebruikt in les 2.4*

U legt uit dat u een handklap doorgeeft aan de leerling die rechts van u staat. U maakt ook oogcontact met deze leerling. De ontvangende leerling doet precies hetzelfde met de leerling die rechts van hem staat. Zo gaat de handklap de kring door en komt weer terug bij u. Herhaal dit een aantal keren zonder onderbrekingen.

Geef maar door! *gebruikt in les 1.1*

Pak de Vreedzame Schoolbal. *We gaan elkaar* (be)groeten. Geef de bal door in de kring: maak oogcontact met de leerling aan wie u de bal geeft en zeg Hallo … (*en naam van de leerling*). Stimuleer de leerling 'Hallo… (en uw naam)' te zeggen.
Afhankelijk van de groep: zo snel mogelijk of met ogen dicht doorgeven.

Geheime leider *gebruikt in les 1.1*

Een leerling gaat naar de gang. De rest van de groep zit in een kring. Een leerling wordt aangewezen als geheime leider en maakt bewegingen. De andere kinderen doen de leider na. De leerling die op de gang heeft gestaan, moet gaan ontdekken wie de geheime leider is.

© CED-Groep

Heel voorzichtig! *gebruikt in les 4.4*

Iedere leerling loopt door de ruimte met een gum op het hoofd. Ze moeten ervoor zorgen dat de gum op hun hoofd blijft liggen. Geef, als het lukt, verschillende opdrachten: draai je om, ga zitten, loop achteruit. Als de gum van het hoofd valt, moet de leerling blijven staan totdat een andere leerling de gum weer op het hoofd heeft teruggelegd. Dan mag de leerling weer meedoen met de opdrachten. De leerlingen moeten ervoor zorgen, dat tijdens de hulpactie de eigen gum niet op de grond valt. Als de gum toch valt, moet ook de helper blijven staan en wachten, totdat een ander de gum op het hoofd teruglegt.

Help me opstaan! *gebruikt in les 5.1*

Laat de leerlingen twee aan twee (in koppels van ongeveer gelijke lengte) met de ruggen tegen elkaar verspreid over het lokaal gaan staan. Ze houden elkaar vast door de armen in elkaar te haken. Laat ze vervolgens, door elkaar in evenwicht te houden, samen op de grond gaan zitten.
Geef opstekers als het leerlingen lukt elkaar hierbij goed te helpen.
Laat de tweetallen nu samen proberen op te staan, opnieuw door elkaar te helpen en tips te geven. Herhaal dit eventueel een keer. Vraag leerlingen bij wie het gelukt is tips te geven aan anderen.
Voor jongere leerlingen kunt u ervoor kiezen om op de grond te gaan zitten met de gezichten naar elkaar toe en de handen vast te houden. Zo kunnen ze op die manier proberen samen te gaan staan.

Hoepel doorgeven *gebruikt in les 6.3*

De leerlingen staan in de kring. Vertel dat ze een hoepel gaan doorgeven. De hoepel mag alleen doorgegeven worden via de rechterpols. Als de hoepel rond is gegeven kunt u de snelheid opvoeren.

U kunt de hoepel ook op andere manieren laten doorgeven:
Van voet op voet (daarbij elkaar in evenwicht houdend door de handen vast te houden).
Van elleboog op elleboog.

Hoog-laag *gebruikt in les 2.2*

De leerlingen zitten in een kring. U wijst naar u zelf en naar uw ogen om duidelijk te maken dat u wilt dat de leerlingen naar u kijken.
U gaat staan, maakt een laag geluid en zakt door de knieën. Vervolgens maakt u een hoog geluid en strekt zich tegelijkertijd. U vraagt de leerlingen u na te doen, waarbij u variaties gebruikt als heel erg strekken en hoog, onderweg stoppen en heen en weer op verschillende tempo's. Indien mogelijk: laat kort een leerling de leider zijn.

© CED-Groep

Iedereen is anders *gebruikt in les 6.1*

De leerlingen lopen zonder te praten door elkaar heen. Op uw teken zoeken ze een partner, die een overeenkomst met hen heeft: dezelfde schoenen, dezelfde kleur ogen, dezelfde hobby of iets dergelijks. *Zoek iets wat je hetzelfde hebt!* (laat de illustratie Hetzelfde zien). De leerlingen mogen er niet bij praten, dus als ze in tweetallen bij elkaar staan, weten ze niet of ze elkaar op dezelfde overeenkomst hebben uitgekozen. Als iedereen een partner gevonden heeft, wisselen ze uit welke overeenkomst ze in gedachten hadden. Dit kan ook door het aan te wijzen. Vervolgens doet u hetzelfde spel maar nu kiezen de leerlingen elkaar uit op een belangrijk verschil. Laat tot slot kort een paar verschillen en overeenkomsten noemen.

Ik wil het niet meer zien! *gebruikt in les 6.4*

De leerlingen staan in de kring. *Ik wil geen armen meer zien!* Alle leerlingen zorgen nu dat hun armen niet meer te zien zijn vanuit uw oogpunt. U zegt het als er bij een leerling toch nog een arm te zien is voor u. Wijs dit eventueel aan of doe voor hoe de leerling de arm alsnog kan verstoppen.
Nu noemt u:
Ik wil geen hoofden meer zien
Ik wil geen buiken meer zien.
Ik wil geen schoenen meer zien.
…
Wijs steeds aan wat u niet meer wilt zien.

Laat ook een leerling noemen wat hij of zij niet meer wil zien.

In de rij *gebruikt in les 5.4*

De leerlingen moeten zo snel mogelijk in een rij gaan staan op alfabetische volgorde, van hun voornaam. Als hulpmiddel kunt u het alfabet op het bord schrijven. Leg eventueel een A aan het begin van de lijn neer.
Geef opstekers voor het samenwerken.

Afhankelijk van uw groep kunt u er ook voor kiezen om een rij te laten maken van klein naar groot/ kleur haar: van donker naar licht.

In de war *gebruikt in les 4.1*

Laat een bolletje wol de kring rondgooien. De leerling die gooit noemt steeds de naam van de leerling waar het naar toe gooit. De leerling die het bolletje toe gegooid krijgt noemt waar hij blij van wordt. Als het goed is ontstaat er een wirwar aan draden over elkaar heen.
Leerlingen die het moeilijk vinden om iets te noemen kunnen mogelijk al wel de naam van de volgende leerling noemen of in de eigen taal noemen waar ze blij van worden. Benoem tot slot dat de wol draad zo in de war is geraakt. Deze les gaat over in de war raken van gevoelens.

© CED-Groep

In één lijn *gebruikt in les 6.3*

De leerlingen gaan per vijf op een lijn staan. U geeft instructies, de leerlingen voeren deze uit zonder dat de voeten van de lijn te komen. - Ga van groot naar klein staan - Ga van jong naar oud staan - Ga van klein naar groot staan. Geef opstekers voor het samenwerken.

Klap, stamp en sla *gebruikt in les 5.3*

U begint te tellen van 1-2-3. Vraag de leerlingen mee te doen. Hierna begint u weer opnieuw te tellen: 1-2-3,
Vervolgens vervangt u de 1 door één keer in uw handen te klappen. Dus: klap-2-3
Als dit lukt, gaat u weer een stap verder. De ’2′ wordt nu vervangen door één keer te stampen met de rechter voet. Dus: klap-stamp-3.
En als dat lukt kunt u nog een stap verder. De ’3′ vervangt u door één keer met uw handen op uw benen te slaan.
Nu wordt het een soort ritme. Houd dit even vol. Als dit lukt voert u de snelheid op.
Om het spel iets lastiger te maken, kunt u:

- de leerlingen tot 4 of 5 laten tellen.
- de leerlingen zelf handelingen laten bedenken (bijv. knippen met je vingers)

Krantenloper *gebruikt in les 2.1*

De leerlingen zitten in een kring op stoelen, die dicht tegen elkaar aan staan. Eén van hen staat in het midden met een opgerolde krant. Eén plaats is vrij. De leerlingen schuiven een plaats op, zodra aan hun rechterkant een plaats vrij is. De middenspeler moet proberen de krant op een lege stoel te leggen voordat iemand op de stoel gaat zitten. Lukt dit, dan wordt degene die links van de stoel zit de nieuwe middenspeler.

Luister goed! *gebruikt in les 3.2*

Laat de leerlingen door elkaar heen lopen en vraag ze goed te luisteren naar de muziek. Zodra de muziek hard gezet wordt lopen de leerlingen sneller. Als de muziek zachter gezet wordt, neemt het tempo af. Laat dit een paar keer gebeuren tot de muziek uit gaat en alle leerlingen stil staan.

Luister je even? *gebruikt in les 3.1*

Laat de leerlingen door de klas lopen en op een teken stil staan.
Vraag de leerlingen hun ogen dicht te doen en wijs een leerling aan die een zacht geluid mag maken. Zodra de andere leerlingen het horen wijzen ze (met hun ogen dicht) in de richting van de leerling die het geluid maakte.
Terwijl iedereen zijn hand blijft wijzen in die richting, steekt de leerling die het geluid maakte zijn of haar hand op, zodat de leerlingen kunnen nagaan of ze de juiste leerling hebben aangewezen. *Wie heeft er goed geluisterd?* Laat de illustratie Luisteren zien.

© CED-Groep

Luister naar wie de bal heeft *gebruikt in les 1.2*

Met deze binnenkomer laat u de leerlingen kennismaken met een regel die hoort bij het gebruik van de Vreedzame Schoolbal. De leerlingen zitten in de kring (afwisselend jongen, meisje). U neemt de Vreedzame Schoolbal in uw handen. *Als je de bal hebt mag je zeggen 'Hallo ik ben…..en dit is mijn geluid' en dan maak je een geluid met je stem of met je mond.* De andere leerlingen luisteren en doen dan het geluid na. Daarna geef je de bal weer door. Geef de leerlingen even bedenktijd om een geluid te verzinnen. Indien nodig kunt u zelf een paar geluiden voordoen (fluiten/ hard blazen/ klakken met uw tong, 'boe' roepen).
U start zelf en geeft (of gooit) vervolgens de bal door naar een leerling. De leerling maakt een eigen geluid, de groep doet dit geluid na en geeft (of gooit) de bal naar een volgende leerling. Doe dit net zolang tot alle leerlingen de bal gehad hebben en de bal weer bij u terug in handen is.
Zo gebruiken we de bal: we luisteren naar wie de bal heeft.

Magneet klikken *gebruikt in les 6.1*

De leerlingen lopen door de groep. Zorg voor een oneven aantal. Bij een even aantal kunt u zelf mee doen. Laat zien met welk lichaamsdeel ze aan elkaar moeten klikken. Noem bijvoorbeeld: knieën, of linker pink, of elleboog. Doe het zelf voor bij een leerling. De leerlingen zoeken zo snel mogelijk iemand op met wie ze, alsof ze magneten in hun knieën hebben, aan elkaar kunnen klikken.
Degene die over is noemt een volgend lichaamsdeel. Laat de groep lopen voordat de leerling het volgende lichaamsdeel noemt. Herhaal dit een paar keer.

Naam en beweging *gebruikt in les 1.2*

De leerlingen staan in een kring. Een leerling zegt zijn naam en doet daar een beweging bij. De andere leerlingen doen dit als een soort wave na.

Mix en ruil met gevoelens *gebruikt in les 4.5*

We gaan oefenen in het uitbeelden van gevoelens. Dat doen we met Mix en ruil. Laat beide werkbladen Mix en ruil – Gevoelens zien en neem de afbeeldingen even met de groep door. Alle leerlingen krijgen een kaartje met daarop een gevoelsgezicht en een woord.
Je gaat straks in tweetallen voor elkaar uitbeelden wat er op het kaartje staat. De ander raadt welk gevoel jij uitbeeldt. Je mag het kaartje niet laten zien aan de ander. Daarna wissel je van rol. Tot slot ruil je je kaartje en zoek je een nieuw maatje, en doen we het nog eens.

Demonstreer met een leerling de bedoeling; u beeldt het gevoel van uw kaartje uit, A mag het gevoel raden. Daarna beeldt A het gevoel van zijn kaartje uit. U raadt welk gevoel A uitbeeldt. Vervolgens ruilt u uw kaartje met dat van A.

Doe dit een paar keer met de hele groep tot u een stopsignaal geeft.
Nodig een paar leerlingen uit om voor de groep de basisgevoelens nog een keer te laten zien. Dit is helpend bij de terugblik op de voorgaande lessen bij het volgende onderdeel van de les.

© CED-Groep

Opstaan *gebruikt in les 2.3*

De leerlingen zitten in de kring. De opdracht is dat ze steeds mogen gaan staan, maar moeten zorgen dat er niet meer dan vijf tegelijk staan. Na elke poging gaat iedereen eerst weer zitten, voor de volgende poging wordt gedaan.

Opstekerrondje met muziek *gebruikt in les 1.4*

Laat de leerlingen in de kring komen staan.
U heeft het rode hart in uw handen.
Als de muziek begint, geef ik het rode hart door in de kring. We geven het hart aan elkaar door. Als de muziek stopt houd je het hart vast. Dan mogen de anderen een opsteker geven aan jou.
Oefen dit eerst even zonder muziek. Als u 'stop' zegt, houd een leerling het hart vast. Zeg: ik geef een opsteker aan jou! En u noemt de opsteker.
Start nu de muziek. Geef het hart door. Als u (of een leerling) de muziek stopt, nodigt u de leerlingen uit een opsteker te geven aan de leerling dat het hart heeft. Wijs naar de illustratie De opsteker. Als er twee of drie opstekers gegeven zijn, zet u de muziek weer aan en wordt het hart opnieuw door gegeven. Als een opsteker uitspreken nog niet mogelijk is, kan de leerling een duim opsteken naar de andere leerling.
Geef zelf ook opstekers. Geef ook opstekers over de manier waarop leerlingen opstekers geven. Laat zo een paar keer het hart opnieuw doorgeven. Niet iedere leerling komt aan de beurt.

Regenstorm *gebruikt in les 3.1*

Vraag de leerlingen in de kring te komen staan. *Doe mij na als ik je aankijk!* Herinner de leerlingen aan het oogcontact maken tijdens de les.
We doen samen het geluid van een regelstorm na. U begint met uw handen langs elkaar te wrijven. U maakt met iedere leerling om de beurt oogcontact zodat ze om de beurt ook in hun handen gaan wrijven.
Bij het tweede rondje knipt u in uw vingers, de leerlingen nemen het over. Vertel dat het langzamerhand harder gaat regenen.
De derde ronde klapt u op uw bovenbenen. Het gaat nog harder regenen.
De vierde ronde stampt u met uw voeten, inmiddels is het gaan onweren.
Nu laat u de storm weer afnemen. Na het stampen komt het klappen op de benen weer terug, daarna het knippen in de vingers en tot slot het wijven in de handen tot het weer helemaal stil is.
Sluit af met een opsteker voor het feit dat de leerlingen u goed aankeken.

Ritmes naklappen *gebruikt in les 2.1*

De leerlingen zitten in een kring. U vraagt aandacht door op u zelf en uw ogen te wijzen. Klap een simpel ritme en vraag de leerlingen het ritme mee te klappen. Als dat is gelukt, klapt u een ander ritme en wacht weer tot iedereen het ritme meeklapt. Vraag nu een leerling een ritme voor te klappen.

© CED-Groep

Samen staan we sterk! *gebruikt in les 6.5*

Laat de leerlingen in de kring gaan staan met de armen in elkaar gehaakt. Loop zelf aan de buitenkant van de kring en probeer door zachtjes te duwen de kring van vorm te laten veranderen. De groep moet proberen te blijven staan: samen sta je sterk!

Sla-Klap-Klik-Klik *gebruikt in les 4.3*

De leerlingen zitten in de kring en ze krijgen allemaal een nummer op volgorde van 1-2-3 en verder. Het basisritme is als volgt:
Sla op je knieën.
Klap met je handen.
Klik met je rechterhand.
Klik met je linkerhand.

Oefen eerst een aantal keer het ritme: 'sla, klap, rechts, links', zodat iedereen in het ritme zit.
Om het moeilijker te maken:
De leerling met nummer 1 zegt dan bij het slaan 'één'. De leerling zegt bij het klappen 'naar'. De leerling zegt bij de rechterklik 'zeven' (of een ander nummer). De leerling met nummer zeven heeft dan de linkerklik om te reageren. Nummer 7 zegt dan bij het slaan 'zeven'. Bij het klappen zegt hij 'naar' en bij de rechterklik 'drie' (of een ander nummer). Als je af bent, schuift iedereen een plekje op, zodat de nummers veranderen.

Variatie
De leerlingen kiezen een naam of dier, in plaats van een nummer.

Snatch *gebruikt in les 4.4*

Iedere leerling heeft een balletje of blokje voor zich liggen. U noemt een lichaamsdeel dat ze moeten aanraken. Als u 'snatch' zegt moeten ze zo snel mogelijk het balletje pakken en in de lucht houden.

Spiegelen *gebruikt in les 3.2*

Doe met een leerling voor hoe spiegelen werkt. Er is een spiegel (laat een echte spiegel zien) en een spiegelbeeld. Degene die voor de spiegel staat is de leider. Degene die het spiegelbeeld vormt is de volger. Doe gebaren voor die horen bij het opstaan in de ochtend (uitrekken, tanden poetsen, eten, drinken). Laat de volger de bewegingen na doen.
Maak een binnen- en buitenkring, zodat tweetallen tegenover elkaar staan. Laat de leerlingen uit de binnenkring de leider zijn. Laat daarna wisselen van rol. Kies nog één ander thema, bijvoorbeeld gebaren die passen bij eten (handen wassen, trommel open maken, boterham (of iets anders) pakken en opeten, beker open doen, drinken). Vraag ook de leerlingen naar ideeën om uit te beelden.

Stoeldans *gebruikt in les 2.5*

Laat de leerlingen op hun stoel zitten. Draai vrolijke muziek en laat ze zittend dansen, hoe gekker hoe beter.

© CED-Groep

Stop-dans *gebruikt in les 4.1*

Zet nogmaals de vrolijke muziek aan en laat leerlingen (die dat willen) vrolijk dansen. Doe zelf mee! Zet de muziek af en toe stil waardoor de leerlingen in de houding blijven staan die ze dan hebben. Benoem welke signalen u ziet van het gevoel Blij (ogen, mond, houding).

The wave! *gebruikt in les 5.4*

De leerlingen zitten in de kring. Leg uit dat u met de groep een golf van klappen gaat maken. U begint met een klap in uw handen (waarbij u uw handen richt op de leerling naast u). De leerling naast u geeft een klap door naar de volgende. Zo gaat de klap door de hele kring. Wanneer iedereen het goed door heeft kan de wave sneller gaan.
Het kan moeilijker gemaakt worden door van richting te veranderen als iemand twee keer in zijn handen klapt. Of de klap gaat kriskras door de kring als je de klap doorgeeft aan iemand die je aankijkt.

Variatie op 'Ik ga op reis en neem mee...' *gebruikt in les 4.5*

We spelen dit spel met bewegingen, dus niet met woorden. De eerste leerling mag een gebaar maken of een handeling uitvoeren, of ergens naartoe lopen. De volgende leerling doet dat na en voegt er iets aan toe. De derde leerling doet de handelingen van de eerste twee leerlingen na en voegt er iets aan toe en zo verder. Hoe ver komt de groep, zonder een handeling te vergeten? Voorbeelden van bewegingen of handelingen: klappen, stampen, naar de deur lopen en die aantikken, een streep op het bord zetten, springen.
Wanneer leerlingen nog onvoldoende taal beheersen kunt u dit met hele eenvoudige bewegingen beginnen door zelf te beginnen met een beweging (klap in uw handen) u vraagt de leerling naast u ook te klappen en er een beweging aan toe te voegen (stamp met de voeten), vervolgens laat u de volgende leerling na een klap en stamp, op de hurken gaan zitten. Als de leerlingen het begrijpen kunt u ze uitnodigen meer uitgebreide bewegingen te maken of handelingen uit te voeren.

Verstoppertje *gebruikt in les 1.3*

Twee leerlingen hebben met u vooraf twee voorwerpen verstopt, zonder dat de anderen dat kunnen zien (de voorwerpen heeft u vooraf aan de groep laten zien). De rest gaat stil zoeken naar het eerste voorwerp. Zodra een leerling weet waar een het ligt, gaan ze stil op hun stoel zitten. Als de meerderheid weer zit, wijst de verstopper één van hen aan, om het voorwerp te pakken. Idem met het tweede voorwerp.

Vertrouw me maar! *gebruikt in les 5.1*

Vertel dat de leerlingen elkaar gaan helpen. U doet het voor met een leerling. U vraagt de leerling de ogen dicht te doen. U pakt hem bij de schouders en stuurt hem door het lokaal, zodat hij nergens tegenaan botst. U loopt in een heel rustig tempo en geeft kleine aanwijzingen: *Ja goed zo! Of Stop!*
Vraag welke leerlingen dit ook aandurven. Laat eventueel leerlingen die het spannend vinden sturen. Of laat ze even toekijken hoe anderen het aanpakken.
Geef opstekers aan leerlingen die hun maatje goed helpen om nergens tegenaan te botsen.

© CED-Groep

Vliegtuigje *gebruikt in les 5.2*

Geef iedere tweetal een A4. Laat leerlingen in tweetallen een vliegtuigje vouwen waarbij ze allebei maar één hand mogen gebruiken. Dit vraagt dat ze elkaar helpen!
Als alle vliegtuigjes klaar zijn mogen ze na het aftellen van 10 tot 1 de lucht in. Welk vliegtuigje komt het verst?

Vriezen en dooien *gebruikt in les 1.5*

De leerlingen staan bevroren in de klas. U zet muziek aan en noemt een lichaamsdeel dat ontdooid kan worden en dus mag bewegen, waarbij u dit zelf voordoet. De rest van het lichaam is nog steeds bevroren. Er komen steeds meer lichaamsdelen bij die ontdooid mogen worden. Na 5 lichaamsdelen die bewegen bevriest iedereen weer en begint het spel opnieuw.

Waar is mijn steen? *gebruikt in les 5.5*

Een leerling mag naar de gang. Zijn of haar steen wordt verstopt in het lokaal. Als de leerling terugkomt in het lokaal gaat hij op zoek naar de steen. De leerlingen geven met klappen aan of hij ver van de steen vandaan is of dichtbij. Naarmate hij dichterbij de steen is gaat de groep harder klappen.

Warm of koud klappen *gebruikt in les 3.3*

De leerlingen zitten in de kring. Er is een te verstoppen voorwerp. Drie leerlingen worden de klas uitgestuurd. Met de andere leerlingen wordt het voorwerp verstopt zodanig dat het wel zichtbaar blijft. Alle leerlingen gaan in een rustig tempo klappen. De drie leerlingen komen terug en moeten hand-in-hand gaan zoeken. Hoe dichter ze bij het voorwerp zijn des te sneller gaan de leerlingen klappen en andersom. Als het voorwerp is gevonden kunnen drie andere leerlingen naar de gang.

Wave van begroetingen *gebruikt in les 6.2*

De leerlingen gaan in een kring staan. U begint met het begroeten van de leerling naast u, vervolgens begroet deze leerling de volgende op een eigen manier. Zo gaat u de kring rond. Rond het rondje af door met de hele groep een buiging te maken naar elkaar.

Variatie in twee rijen tegenover elkaar:
Eén van de leerlingen doet een begroeting voor en vervolgens doen de tweetallen dit na. Daarna is de volgende aan de beurt.

© CED-Groep

Wie heeft weleens geholpen *gebruikt in les 1.3*

U gaat *Ga staan als* doen.
Kies om te oefenen twee eenvoudige vragen, bijvoorbeeld:

- Ga staan als je een jongen bent
- Ga staan als je een spijkerbroek aan hebt.

Ga vervolgens over op de volgende vragen:

- Ga staan als je weleens helpt met vegen (laat het vegen zien met de bezem)
- Ga staan als je helpt met afwassen (laat het afwassen zien met de afwasbostel)
- Ga staan als je weleens helpt met aankleden (doe (alsof) een rits dicht bij een leerling)
- Ga staan als je weleens helpt met boodschappen doen (laat een tas zien)
- Ga staan als je weleens iemand helpt met een som (laat een rekenschrift)

Zoek iemand die *gebruikt in les 1.4*

We doen het spelletje Zoek iemand die. Laat de illustratie Zoek iemand die zien.
Demonstreer eventueel de bedoeling met twee leerlingen. De rest van de groep kijkt toe.
U zet muziek op, tijdens de muziek lopen de leerlingen door de klas.
Stop de muziek en zeg: 'Zoek een maatje'. Laat de leerlingen hun hand in de lucht doen zoals op de illustratie en naar elkaar toelopen. De leerlingen doen de opgestoken handen tegen elkaar aan en begroeten elkaar, waarbij ze hun handen weer omlaag doen.

Wanneer u een oneven aantal leerlingen hebt maakt u van tevoren een tweetal, dat steeds een nieuw maatje zoekt.
Vraag de leerlingen elkaar nu om de beurt te vertellen welke taak ze hebben in de klas.
Wanneer ze dit nog niet aan elkaar kunnen vertellen, beelden ze de taak uit wijzen ze hem aan op het takenbord. Indien mogelijk kunnen leerlingen elkaar erbij vertellen of en waarom ze de taak graag doen.
Wanneer de muziek weer begint nemen de leerlingen afscheid van elkaar: 'Dag!'

Zoek iemand die *gebruikt in les 1.5*

We doen het spelletje Zoek iemand die. Laat de illustratie Zoek iemand die zien.
Demonstreer de bedoeling met twee leerlingen als er leerlingen nieuw zijn in de groep.
U zet muziek op, tijdens de muziek lopen de leerlingen door de klas.
Stop de muziek en zeg: *Zoek een maatje.* Laat de leerlingen hun hand in de lucht doen en naar elkaar toelopen. De leerlingen doen de opgestoken handen tegen elkaar aan en gaan naast elkaar staan (handen weer naar beneden).

Vraag de leerlingen elkaar nu om de beurt te vertellen: Help je weleens iemand waar je nu woont? U kunt voorstellen het helpen uit te beelden als leerlingen het nog niet voldoende kunnen verwoorden. De leerling met de kortste haren mag beginnen.
Wanneer de muziek weer begint nemen de leerlingen afscheid van elkaar: 'Dag!' en zwaaien.
Laat ze weer kort door de klas lopen op de muziek.
Stop de muziek en laat nu uitwisselen over: Heb je pas nog een opsteker gegeven?
Of gekregen?
Laat de leerlingen op de muziek weer gaan zitten.

© CED-Groep

Zoek iemand die *gebruikt in les 5.2*

We gaan Zoek Iemand Die doen. Laat de illustratie Zoek iemand die zien.
Vertel dat de leerlingen als de muziek begint door het lokaal gaan lopen. Zodra de muziek stopt houden ze hun hand omhoog totdat ze een partner hebben gevonden. Doe dit eventueel voor met een leerling. Bij een oneven aantal mag een leerling aansluiten bij een tweetal.
Laat leerlingen voor wie het nog moeilijk is om iets uit te wisselen eventueel met een maatje meelopen.
Zet de muziek aan en laat de leerlingen even door het lokaal lopen. Zet de muziek af en wacht tot iedere leerling (of koppel) een partner heeft gevonden. Laat de leerlingen kort uitwisselen over waarmee ze deze week iemand geholpen hebben. Noem eventueel voorbeelden (helpen bij een puzzel, helpen bij rekenen, iets zoeken dat kwijt was etc.)
Leerlingen kunnen het eventueel ook uitbeelden. De leerlingen nemen op uw teken afscheid en lopen weer door de groep. Herhaal dit een paar keer.

Zoemkring *gebruikt in les 4.2*

De leerlingen staan in een wijde kring met de handen los. Zij sluiten de ogen en lopen langzaam naar het midden, terwijl iedereen zacht zoemende geluiden maakt. Het is de bedoeling met de ogen dicht twee mensen een hand te geven. De handen moeten vast gehouden worden. Als de leerlingen twee handen hebben gevonden, mogen ze de ogen open doen en stoppen met zoemen. De leerlingen die nog een hand zoeken, blijven doorzoemen; de anderen helpen hen, zonder te praten, een hand te vinden.

© CED-Groep